

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: **csütörtökön és vasárnap.**

Előfizetési árak: Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. — Egyes szám ára 6 kr.

Felolós szerkesztő és kiadó tulajdonos

Dobay János.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez hirtetmények és előfizetések a kiadóhivatalhoz (ifj. János Mózés könyvnyomdája Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.

Merre tartunk?

Két világ szélén állunk. A régi világ düledszik, rommá lesz. Az új világ még nem épült fel. Eltűnnek az országhatárok és a mi hajdan világrészekre darabolta a földet, a tenger ma nem szétválasztó, hanem összekötő elem. Nem olyan a mai népek élete és gazdasága, mint a régi világban volt. A gazdák hajdanában saját szükségleteik határáig terjeszkedtek termelésükkel. Hiába termeltek volna többet, nem tudták volna értékesíteni; mert messzeszállító utak nem voltak. Ha a gazdának saját szükségletén felül is termett a földje, termelési feleslegével a legközelebb fekvő piacra volt szorulva.

A vasutak és hajók nyitották meg a gazda terméseinek az egész világot. A mint a nagy közlekedési eszközök egy nagy piacvezé alakitották a világot és olesó fuvarral kínálták a gazdát, a gazda eke alá vette heverő földjeit, szövetkezett a gépek munkerejével, ráontotta barázdájára a tőke varázsesőjét és hatványozott iparkodással hozzálatott termeléshez óriási mértékben világszerte és oly me-

sés tömegekben halmozott termést termésre, hogy a rendkívüli terménytömegben nem találtak többé helyet a belföldi fogyasztásban, hanem áttörtek az országhatárokon és előzölötték a világot.

Ez a terményözön árasztotta el a mi piacainkat is. Ez szorítja vissza minden oldalról terményeinket. Ez a mérhetetlen terményáradat töri le az árakat, az rontja meg terményeink kelendőségét.

Az emberiség haladásának és világgazdaság mérhetetlen termőerejének elháríthatlan következménye a mezőgazdasági termények árának lehanyatlása. Olyan tény, melylyel számolni kell. Az emberiség mivelődését meg nem állíthatjuk, a vasutakat szét nem rombolhatjuk, a haladás folyamát vissza nem fordíthatjuk, hanem inkább tökéletesítjük a közlekedési eszközöket, jobbnál-jobb munkagépekkel igyekszünk még többet, még jobbat és még olesóbban termelni.

A világversenyben az a gazda győzi le a másik gazdát, a ki ugyanazt a terményt jobb vagy egyenlő minőségben, de olesóbban tudja áruba bocsátani.

A világgazdaság tehát utat mutat a gazdának, hogy merre tartson. Figyeljük meg gondosan, hogy melyek azok a termények, melyeket más országok hasonló minőségben olesóbban tudnak előállítani nagyban? Olyan terményekben korlátoljuk a termelést saját fogyasztásunk és biztos piacaink keresletének határáig. Vizsgáljuk: minő terményágakban szorul belföldi fogyasztásunk külföldi terményekre? Ezeket a terményágakat karoljuk fel és terjeszkedjünk ki olyan terményekre is, melyek külföldön keresett cikkek, minálunk pedig jól megteremnek.

Ezek egyszerű, de világos utmutatások.

Beszéljünk még világosabban. Gabonáneműket az egész világon természetnek nagyban, olesón. Gabonafélékben tehát korlátoljuk termelésünket. Annyit termeljünk, a mennyi saját fogyasztásunkra szükséges és a mennyit el tudunk adni haszonnal.

Saját fogyasztásunk alatt azonban nemcsak a közvetlen emberi fogyasztást kell értenünk. Az ipari fogyasztás is fogyasztás. Az is fogyasztás, ha gabonafélékkel állatokat

táplálunk és hizlalunk. A buzát nemcsak kenyérnek és tésztának érdemes termesztetni, hanem kifizeti magát a buzatermesztés akkor is, ha a nagy tápláló erővel bíró buzát az állatok táplálékába keverve olyan szép és értékes állatokat nevelhetünk, hogy az állatok árában bőségesen meg lesz fizetve a buza ára is. Az igen korlátolt és egyoldalú felhasználása a buzának, ha azt tisztán csak emberi táplálékknak használjuk.

A marhát, a lovat, a sertést megveszik ma is jó áron. Elessük meg buzatermesztünk eladhatatlan feleslegét állatainkkal, változtassuk át az eladhatatlan buzát eladható állatokká, hogy állatok alakjában aztán jó áron értékesíthessük földünk áldott termékét.

A növénytermelés terén nagy súlyt kell helyeznünk az okszerű takarmánytermesztésre azért, mert mezőgazdaságunkat az állattenyésztésre kell fektetnünk. Becsüljük meg és karoljuk fel az állattenyésztést országszerte nagyban.

A mellett adjunk arányos helyet gazdaságunkban a kereskedelmi és ipari növények-

TÁRCZA.

A Hunyadiak kora nemzeti nyelv és műveltségi tekintetben.

Irtá: **Csomortáni.**
(Folytatás és vége.)

A műveltség ekkénti terjeszkedése kiülte a magasabb nemzetiségi igényekhez való hajlamot s a nyelv védői — mint olesó játékszerek — az udvari élet unalmas feszélyeinek bohókás megnevettetések általi fellanyozására alkalmaztattak. „Ebéd közben — írja Bonfin — két színész volt jelen, kik tréfáikkal üzek el a komorságot, egyik a esoh királyé, másik Mátyásé.”

Hogy pedig a dalnokok kegyelését nem a nyelv s nemzet iránti bensőbb hajlam eszközöl, kitűnik abból, hogy az olműzei nagyszerű mulatságok s fényes lakomáknál szereplő hegedűsök mindenféle nemzet dalnokaiból voltak válogatva, kik inkább az általános divat igényeinek, mint határozott nemzeti törekvéseknek hódoltak.

„A terem másik végén — írja tovább Bonfin — egy esinos karzat volt készítve, melyen színjászók, kötélen tánczoló, hangászok és dalosok — azon időben a leghíresebbek, — a költség kimélese nélkül, a legtávolabb vidékekről meghíva, mulattatták a magas vendégeket” ...

A dalnokok egyike hosszú, ezen alkalomra különösen készült német dallal kívánta meglepni Mátyást, melyben nemcsak vitézségét, e tudományok iránti szeretetét, emelte ki, hanem testi erejéről is „magasztalólag” szólott. ¹⁾

Mindezekből egyszersmind az is kiderül, hogy az egyéni hiuság tömjenezése pengette sokszor a kobzokat s ennek a központja a király volt. Hogy Bonfin és Telekin kívül mások is úgy fogták fel a nagy király eljárását s ezáltal a nemzeti nyelv nem esekély hanyatlását, történeti adatok bizonyítják.

A németekkel való bensőbb érintkezés később új szellemet lö-

kött a királyi körbe, mely lassanként annyira elfoglaltá a tért, mennyire hatályos befolyása engedő. A lakomák és tánczok meghatározott rendnek figyelmes megtekintése arról győz meg, hogy a német elem, rövid idő alatt, mélyen vert gyökeret.

Engel szerint: „Ment a király maga (Mátyás) drága gyöngyökkel és kövekkel himzet arany-palástban, szürke ménen, minden német divat szerint készülve.” ²⁾

Habár mindezek jótékonyan hatottak a közműveltség szellemének ápolására és terjesztésére, mégis a legnagyobb mérvben életölőleg nehezédtek a nemzeti nyelv s szokásokra, annyival is inkább, mivel főrugójok személyes érdek, fény s dicsahajzásat szempontjából mozgattatott.

A nyelv körül legtöbbet tettek a buzgó tudományos főpapok és kolostor lakók (szerzetesek) és azon

²⁾ E pontra nézve Engel megjegyzi, hogy gyanítja, miszerint már ekkor titkon a német császárságra czélozva, vette fel itt a német szokásokat. Teleki IV. köt. 488 lap.

országnagyok, kiket a külföldiesség ezen túlradadásának nyílt gyűlölete s megvetése ragaszkodóbbakká tett ősi nyelvük és szokásaikhoz — de fájdalom ezen szám azokéhoz, kik a kor áramlatai szerint usztak, vajmi kevés ...

Mi magát Mátyást illeti, a török s görög nyelvet kivéve, minden ismeretesb európai nyelvet értett. Emellett anyai nyelvét ékesen beszélte; de Teleki a nagy történész szavaival élve: „annak virágoztatására mitem tett.” ³⁾

Tegyük fel, hogy ellenséges indulat szülte e csipős vádak, de a legjobb akaratunk s törekvésünk sem képes döntő érvű ellentéteket felszínre hozni, mig ezeket mindenütt kiderítve látjuk. A fény sokakat elvakít, a nemzeti szeretet pedig, s valljuk meg, a hiuság is borzad oly nyomokon tapogatni, melyek ohaja s vágyainak hideg képét mutogatják.

³⁾ Gróf Teleki J. idézett munkája V. köt. 527 lap.

nek, a hol azok jól megteremnek.

Karoljuk fel a gyümölestermelést. Egyesítsük a gazdálkodást iparral. Ha csak lehet, dolgozzuk fel terményeinket magunk, hogy kész ipari cikkek alakjában több hasznot hajtsanak. Ne kicsinyeljünk a gazdaságban semmit, a mi hasznot ad.

A jól gondozott mezőgazdaságban száz meg ezer erecskéből kell csörgedezni a jövedelemnek folyvást. Egyszer az aratásból fakad az életerős forrás, máskor a hizóból, aztán a malacz, a csikó, a borju vagy a bárány hozza a házhoz pénzt; a fejős tehén tejjel, vajjal és sajttal fizet; gyümölcs, szőlő, fű, fa mind pénz az ügyes gazda kezében. Ma pedig az az okos gazda, a ki nem veti meg a hasznot, még ha a tyúk tojja is.

Nos, hát merre tartunk?

A ki manapság boldogulni akar, annak nem szabad egy magyszemre fektetni a gazdaságát, hanem százfélé kell forgatni az esztét és két kézre kell fogni a munkát. Meg kell ragadni gazdaságában mindent, a mi helyi viszonyai közt biztos hasznot hajthat.

A mai gazda arra tartson, a hol haszon kecsegteti és ne vesse meg a porszemet sem, ha arany csillámlik benne.

A változatos és mindent felhasználó gazdaság a jövő gazdasága.

A hol észnek, kéznek, számításnak nyomán éltető források akadnak a szorgalom mezején, arra tartunk!

Közgazdaság Háromszék vármegyében.

— Dr. Sinkovits Ottó közgazdasági előadó jelentése az 1894. évről. —

I.

Lótenyésztés.

Lótenyésztésünk elég jó anyaggal rendelkezik. Tagadhatlan, hogy nálunk a lónevelés és gondozás kívánni valót hagy fenn. Azonban, hogy a lótenyésztés ezen kiválóan lókedvelő vidéken olyan mérvet nem ölt, mint a milyenre hivatott; nem a gondozás hiányának, hanem a kor kívánalmainak meg nem felelő tenyésztési iránynak tulajdonítható és azon nehézségeknek, a melylyel a csikónevelőnek küzdenie kell. Mint legfőbb nehézséget említés nélkül nem hagyhatom a csikó-legelő hiányát, a mely nélkül jó csikót nehéz nevelni. Mondhatom, hogy közszükségletet képez egy csikólegelő beállítás.

A sepsi-szentgyörgyi méntelep osztályára ugyanazt mondhatom, mint elődöm múlt évi jelentésében, t. i. hogy abban sok a rozshátú Gidrán és lipiczai mén.

A községek állami ménekkel meg lehetőséget el vannak látva s a tervezett néhány új fedezett állomás föl-

állításával e tekintetben a viszonyok még javulni fognak. Baj különösen nagyobb állomásokon, hogy az ott beállított ménnek közül alig 1—2 felel meg a tenyésztők érdekeinek s az ilyenek tulságos igénybevétele miatt sok kancza marad meádon.

Községi ménnek a megye területén nincsenek s azok beszerzésére a községek jelen viszonyaik közt nem is képesek.

A lótenyésztés előmozdítására a gazdasági bizottság S.-Szentgyörgyön és K.-Vásárhelyt s a lótenyésztőbizottság K.-Vásárhelyen tartott lódíjazást, hol a kitűzött díjak mind nem voltak kioszthatók.

Az értékesítési viszonyok meglehetősen. Tapasztalható azonban a szomszédos romániai vásárlók részbeni elmaradása, a mit lovaink eltérpülésének s Oroszország ügött fajtái versenyének tulajdoníthatunk. Sokat lehetne tenni a versenyképesség fokozására megfelelő ménnek alkalmazása által, s ha mód nyújtatnék a kisebb tenyésztőknek is magasabb, a kor kívánalmainak megfelelőbb, anyakanczákat beszerzésére.

Állategészségügy és állattenyésztés.

Az állategészségügy állapota a törvényhatóság területén általában kielégítő volt.

Az állati betegségek közül leggyakoribbak voltak a sertésorbanéz esetek. Ez ellen a védőtás által való védekezés nem terjed kellőleg, dacára, hogy a megyei gazdasági b. is tett lépéseket ez intézmény népszerűsítésére, s a hol az oltás eszközöltetett, jó sikerrel is járt. Itt messzebb menő intézkedésekre van szükség.

Járványos természetű betegségek-nél a törvényes óvintézkedések megtették, a zárlatot feloldó jelentések beküldésénél voltak mulasztások tapasztalhatók, a minek részben a megyei állatorvosok csekély számának tulságos elfoglaltsága is lehet következménye.

A vásárok forgalma az általános pangás folytán némi esőkettenést mutatott, jelenleg kedvezőbb fordulat látszik beállani.

A vágóhidak állapota türethető volt, orvosok által a lefolyt évben is többször voltak megvizsgálva.

A vásárterek rendezése körül semmi kedvező fordulatot sem jelenthetek.

Az állattenyésztés terén a lefolyt évben, dacára az értékesítési viszonyok gyöngülésének, hanyatlás nem tapasztalható. Az apaállatok beszerzése és tartása körül fogantatosított erősebb intézkedések s a tordai bikatelepről a gazd. bizottság közvetítésével beszerzett 30 drb jó minőségű bika kedvező s vérfrissítő hatása elmaradhatlan.

A múlt évben a törvényhatósági bizottság által eszközölt apaállat beszerzésére és tartására vonatkozó szabályrendelet módosítás a magas miniszteriumtól azon utasítással küldet le, hogy az 1894. XII. t. cz.-nek megfelelő amugy is átdolgozandó állattenyésztési szabályrendelet, ezzel egyidejűleg óhajtott módosítások is eszközöndők. Ez meg is történt s az 1894. december 28-án tartott törvényhatósági közgyűlés el is fogadta.

A lefolyt év október hó 7-én S.-Szentgyörgyön és 14-én K.-Vásárhelyen a megyei gazdasági bizottság állatkiállítás és díjazást tartott, melyeken a nagyméltóságú földmívelésügyi miniszter ur által folyósított ju-

talomdíjak és egy 20 koronás arany lettek volna kiosztandók. A kiállítás eredményéről s a díjak felhasználásáról szóló jelentés a nagyméltóságú miniszter urhoz megtéttett s helyi lapokban is közöltetett. Sajnálatos, hogy a gazdaközönség nem mutatott nagyobb érdeklődést, a mi az intézmény ujságának, ugyyszólva kísérleti voltának tulajdonítható. Méltó a felemlítésre elnök főispán ur azon szíves áldozatkészsége, hogy a jutalomdíjak mennyiségét 1 darab 20 koronás arany adományozása által szaporítani méltóztatott s ez által példát mutatott, hogy a magán áldozatkészségnek itt is szép tere van. (Folytatása következik.)

A jótékony nőegylet figyelmébe.

Nagy örömmel értesültek mindazok, a kiket illet, hogy a közvársárhelyi jótékony nőegylet a farsang folyama alatt egy olyan bált akar rendezni, melyen a hölgyközönség székel szötteben fog megjelenni. Igazán derék eszme! Dícséret és dícsőség mindazoknak, kik kitálalták és elfogadták. Bálozni úgy, hogy ez által a székel-iptart emeljük, ez mindenre olyan derék dolog, mely előtt mindenkinek kalapot kell emelnie. Azt hiszem, hogy még a legmégesebb papa vagy legfukarabb férj is szívesen kiszurkolja azt a néhány frtot, mely a bált ruhára szükséges. Eddig tehát rendben voltánk. De itt jön a bökkenő! Abból a székel szötteből miféle ruhák készülnek? Mi azt hallottuk, hogy a rendezőbizottság egészen a hölgyekre bizza, hogy ki-ki olyan ruhát készíttessen, a milyent akar. Nekem ezzel szemben más a nézetem. Ha már székel szöttest használunk, legyen a ruhaszabás is magyar. Azt gyakran tapasztaltuk, hogy hölgyeink a jelmez-bálok alkalmával előszere-ttel viselik a tirolit, flamand, ó- és új-germán, francia és orosz népviseletet, de a magyar ruhától mindig idegenkedtek. Pedig higgyék el, hogy ez a viselet a mi szemeinknek a legszebb. Az ember szeme, úgy szölv, már vágyik egy magyar ruhába öltözött bálti közönséget látni. Csinaljon tehát a nőegylet alapos munkát s mondja ki, hogy rendez egy bált, hol nemcsak a nyelv, a szív és ruhamatéria, hanem a ruhaszabás is magyar leend. A közvársárhelyi hölgyek pedig tegyék félre egy rövidke napra a külföldi divat iránt táplált előszeretetet s öltsek magukra a régi jó tekintetes és nemzetes asszonyok mezét, vagy ha az nem tetszik, az egyszerűbb székel népviseletet fogadják el, s higgyék el, hogy sokkal több hatást fognak elérni, mint a székel szöttestől készített sonkajakkal és harangszoknyakkal.

En tehát azt ajánlom, hogy a nőegylet rendezzen egy igazi magyar bált.

Egy bus magyar.

Iparkamarai közgyűlés.

A marosvársárhelyi kereskedelmi és iparkamara január 21-én tartotta meg Tauszik B. Hugó elnökle alatt ez évi első ülést, melyen leleplezték Lukács Béla volt kereskedelemügyi miniszternek olajfestésű arcképét.

A székel iparkamara ezzel megörökíteni kívánta a volt miniszter

emlékét, ki állandóan jó indulatu figyelemmel viseltetett az új kamara iránt s a ki a székel földi iparmuzeum tovább fejlődésének biztosításával, továbbá több új ipari szakiskola létesítésével s a meglevőknek bőkezű támogatásával, ugyszintén a marosvársárhelyi czukorgyár létrejöttének elősegítésével, székel munkások kenyérkeresetének biztosításával s mindenekfölött a székel ifjaknak ipari pályára való kiképzését czélzó nagyfonságú kezdeményével, mely a székel kivándorlás ellensúlyozására fölöttébb alkalmas eszköznek bizonyult, a székelységet maga iránt nagy hálára kötelezte.

Egyidejűleg az ülés elején fölolvastatt Lukács Béla leirata, melyben a kereskedelemügyi tárczától való visszalépését tudatván, köszönetet mondott a kamarának buzgó támogatásáért, továbbá az új miniszter Dániel Ernő leirata, melylyel hivatalos működésének megkezdését tudatta. A kamara mindkét leiratra üdvözlő feliratra válaszolt.

A kamara mely részvétel vett tudomásul Kun Kocsárd grófnak az algyógyi Enke székel földmívelés iskola nagynevű alapítójának elhunytát.

Tauszik B. Hugó elnök bejelentette, hogy a m. kir. államvasutak gépgyárába az elnökség előterjesztésére újabban Maros-Tordamegyéből három fém-ipari székel munkás vétetett föl.

A kamara előterjesztése folytán a marosvársárhelyi postahivatalnál tervbe vétetett a szűk postahivatalok, a postahivatal és a közönség igényeinek megfelelő kibővítése.

A székel fiuknak magán iparosok műhelyeiben való kiképzetése ügyében külön szabály-tervezetet készített s ezt jóváhagyás végett a miniszterhez fölterjeszteni határozta.

Gödemesterháza község előjáróságának kérelmét, hogy ott leadó postahivatal állíttassék föl, a kamara pártolólág határozta átteni a kolozsvári posta- és távirda-igazgatóságához.

Oláhországban lakó székel czizmadia iparosok ismételt kérelmezték a kamarához, hogy hazájokba való visszatelepődéseket elősegítse az által, hogy katonai bakkanesok szállításában való részletésüket kiesszközölje. A kamara súlyt fektetvén ez ügyre, azért elhatározta, hogy a kereskedelemügyi miniszter pártfogását külön fölterjesztésben ki fogja kérni, az Oláhországban lakó kisiparosok helyzetét pedig kiküldött megbízott által is tanulmányoztatni fogja. Csikszereda város, továbbá Csikszentmárton és Csekefalva községeknek a husvágás szabályozására alkotott szabályrendeletet némi módosításokkal jóváhagyásra ajánlotta.

Pártolta a kamara a brassói társ-kamarának a kereskedelemügyi miniszterhez intézett azon fölterjesztését, hogy a gyógyszer, anyag- és mőreg- árucikkek eladása tárgyában még 1875-ben kibocsátott belügyminiszteri rendelet a változott viszonyoknak megfelelően módosíttassék.

A számvizsgáló bizottság jelentése szerint a kamara múlt évi bevétele 13.341 frt 28 és fél kr., kiadása 9648 frt 18 kr. A kamara tiszta vagyona az év végén 6993 frt 93 és fél kr, a nyugdíj alap 2151 frt 80 kr. A titkár bejelentette, hogy az ezredéves kiállításra a kamara kerületéből eddig 154 kiállító jelentkezett.

A kamara központi bizottságába az 1895 évről megválasztott az el-

nökön és két alelnökön kívül: Csiszár Albert, Harmath Sándor, Petrás Géza és Váradi Márton; a számvizsgáló bizottságba Biró Sándor, Eckwert József és Nagy Imre; a nyugdíj vizsgáló bizottságba, az elnökön kívül, Sztupiezky Béla, Váradi Márton s a kamara titkára.

Meghívó.

A vörös-kereszt K.-Vásárhely vidéki választmánya 1895. február hó 3-án d. u. fél 2 órakor K.-Vásárhelyt az árvaház tantermében gyűlést tart, melyre az alapító és rendes tagokat, valamint a nemes ügy iránt érdeklődőket bizalommal meghívjuk.

A gyűlés főbb tárgyai:

1. Elnöki megnyitó beszéd.
2. Jegyző évi jelentése.
3. Pénztárnok évi zárszámadása.
4. A számvizsgáló bizottság jelentése.
5. Tisztújítás az alapszabály 11 §-sa értelmében.
6. A Rudolf kórháznak gondnoki, pénztárnoki, orvosi jelentései és költségvetése.
7. Mindennemű folyó ügyek.

K.-Vásárhelyt, 1895. január 24.

Br. Szentkereszt Stephanie, elnök.

Dobay János, jegyző.

Meghívó.

A K.-Vásárhely városi és vidéki „Rudolf” kórháznak folyó évi rendes közgyűlése 1895. február hó 3-án d. u. fél 2 órakor K.-Vásárhelyt az árvaház tantermében fog megtartani, hová az alapító és rendes tagokat, s mindazokat, kik e nemes ügy iránt érdeklődnek, bizalommal meghívjuk.

A gyűlés főbb tárgyai.

1. Elnöki megnyitó beszéd.
2. Orvosi, gondnoki, pénztárnoki, számvizsgáló és leltározó bizottsági jelentések.
3. A jövő évi költségvetés előterjesztése.
4. Bizottság kinevezése a jövő évi számadás megvizsgálására.
5. Több folyó ügyek elintézése és indítványok.

K.-Vásárhelyt, 1895. január 24.

Br. Szentkereszt Stephanie, elnök.

Erdélyi Károly, titkár.

Meghívó.

A vörös-kereszt k.-vásárhelyi fiókegyletnek 1895. február hó 3-án d. u. fél 1 órakor K.-Vásárhelyt az árvaház tantermében tartandó évi rendes közgyűlésére az alapító és rendes tagokat, valamint azokat, kik e szent ügy iránt érdeklődnek, bizalommal meghívjuk.

A gyűlés főbb tárgyai:

1. Elnöki megnyitó beszéd.
2. Jegyző évi jelentése.
3. A pénztárnok évi zárszámadása.
4. Számvizsgáló bizottság jelentése.
5. Az alapszabályok 11. §-sa értelmében tisztújítás.
6. Folyó ügy, indítványok.

K.-Vásárhelyt, 1895. január 24.

Br. Szentkereszt Stephanie, elnök.

Dr. Balogh Vendel, jegyző.

Csarnok.

Jámbor Están egyházi levelei a szerkesztőhöz.

XLV.

Téns Szerkesztő ur!

Megesett nálunk es az bál s mondhatom, hogy abba hiba nem vót. Ott vót az egész nemes község aprajagya. A szála, már mint az koesma, nagy szobája erőst szépen fel vót díszítve, csak éppog hogy a faggyu gyertyák folyták le az embereket úgy, hogy éjjel után mindegyiket meg lehetett volna gyertya helyett gyújtani. Vót tükör es sok, kibe az ábrázattát a fejrénp meg nézhette. Akárhány nem üsmert magára, ojan szépen nézett ki. A fényesen kisu-biezolt eszímáktól fel a lámpákig minden ragyogott, de legjobban ragyogott a Móriéz zsidó pófája a nagy kereset mián. Az bort ingyért adta s csak a vizet pénzét s meges sok jó pénzt vet be s talám többet, mintha megfordítva a borét vet vóna pénzt s a vizet mérte vóna ingyen, met hát több vót italában a viz, mind a bor. Az ember ojan, hogy mikor pl. mulat, nem nézi az ital mivoltát.

Meghallgattam az ifjak társalgását s mondhatom, hogy szép vót. Különösön a taníttyó urnak vótak igen szép szózatyai az leányzókhöz. Jól hallottam, hogy a szép Opra Juliskának asztot suttintotta az fülibe, hogy ojan szelidek az szemei, mint az őzikének.

Mán tisztelem, becsülöm az őzikéket, de bizony azoknak nincs ojan szép szemik, mind az hetis bornynak. Asztán mondta az taníttyó ur asztos Juliskának, hogy termettye ojan, mind az gazelláé, nyaka mind a hattyué, bőre mind az elefántesont stb. Hallva ezeket, sehogy sem tudtam megbékülni azval, hogy egy szép leánynak minden része egy-egy oktalán állathoz hasonlítson. Kántor komám erre asszongya, hogy az költészkesed igit hozza magával s az, ki a mai világban a táncban szépen akar beszélni, az csak vadakról vagy oktalán állatokról beszélhet, met mivelhogy ijen az divat. Az mü üdönkben nem így vót. Ha egy legény egy leánynak szépet akart mondani, asszonta nagy nyájosan neki: a suj egyen meg be szép vagy! És a leány megértette. Hanem persze az világ azótától fogva sokat müelődött.

Tebát az kárbahágói nagy bál megesett s a hogy a felszámolást megesínáltuk, 11 kr maradt jótékony ezérla!

A héten már gyülekezet es vót a falunkban, mejben asztot kellett a fődbirtokosoknak eldöjteni, hogy az mezőtörvény szerint az ugarrendszert vagy a nyomásos gazdálkodást kívánjuk-e jövőre es feltartani, vagy pedéglen az szabad gazdálkodást akarják. Mindenkinék jussa vót szovalni, még a fejrénpekeknek es, kiknek birtokuk vagyon. Még Polika es eljött a gyülekezetbe, mivelhogy az főtisztelendő ur az multakban két plága fődeeskét vásárolt neki. Előbb férfiak szovaltak vegyesen, ki a szabad gazdálkodás, ki a nyomás mellett. Mikor Pólikára került a dolog asszonta, hogy ő nyomást kíván s erre a többi asszonynépek es mind nyomást kívántak. A végén a szokatok esszeszámitva kijött, hogy

Kárbahágón jövőre es nyomásos gazdálkodás lészen, a mint vót eddig is.

Kárbahágó, 1895. január (Disznýórt) hó 16-án.

Maradtam a téns szerkesztő urnak

tisztelettel s becsülettel

Jámbor Están,
egyházi.

Mindazon t. olvasóinkat, kik előfizetésükkel még hátralékban vannak, kérjük annak haladéktalan befizetésére.

Ujdonságok.

— A Millenium-alapra eddig 301 frt 05 frt folyt be, melyből a helyi iparosok által bejelentett tárgyak térdijának fele 148 frtban kifizetettvön, jelenleg 153 frt 05 kr. van takarékpénztárban elhelyezve. Ezen alapról jövő számunkban részletes számadást teszünk közre s itt csak azt kívánjuk megemlíteni, hogy a K. Vásárhely város, a helyi pénzintézetek által adott és az eddigi rendezett bálók jövedelme, mint kizárólag a k.-vásárhelyi iparosok segélyezésére befolyt összegek, csakis e célra fognak fordíttatni.

— Időjárásunk és személyeskedések. Akármily erősen feltettük is magunkban s bármennyiszer hangoztattuk programunkban, hogy kerülni fogunk lapunkban minden személyeskedést, a legeslegsárgább irigység nem enged pihenni. Egy belső kényszer kényszerget, hogy személyeskedjünk. Szeretve tisztelt lapársunk a „Székely Híradó” mult vasárnapi számában következő szenzációs hírrel lepte meg a világot: „Tavaszdunk. Lapunk szerkesztője tegnap az udvarán egy vigan szaladgáló ragyás-futonezt talált. Mig melegebb vidékeken a hófúvással kinlólnak, addig nálunk tavaszodik és a bogarak is felébrednek téli merevségükből.” A mint e szenzációs hírt elolvastuk, az első érzés az irigység volt. Mélyen le voltunk sujtva, hogy ama bizonyos ragyás-futonezt, mint a tavasz első hírnökét, a „Sz. H.” szerkesztője és nem mi találtuk meg udvarunkon. Növelte lehangoltságunkat az, hogy nekünk is van saját külön udvarunk, mint kollegáinknak. De hát már megtörtént a szerencsétlenség. Erkölesi kötelességünk nekünk is találni valamit udvarunkon, mit mint a kedves tavasz előhírnökét olvasóinknak bemutatnassunk. Persze egy pár fecske legjobban lenne, de hát ez nincs. Szükség esetében egy néhány lapos, piros hátú tavasz-bogár is bevalnék. No, tehát rajta. Elindultunk bogarászni s egész héten piszkáltuk és turtuk a földet, míg végre egy szép reggelen találtunk . . . nem bogarat, hanem jó sok havat. Ezzel természetesen ama bizonyos ragyás-futonez becsülete nincs megölve, mert tavasz valamikor csakugyan lészen, de hogy most ez idő szerint csak télre van kilátásunk, az már bizonyos.

— Difteritis. Mintha csak a szerem megérkezését várta volna a difteritisz, a mind a csudaszor megjött, azonnal két eset merült fel. A városi főorvos mindkettőt beoltotta. Az egyiknek már annyira előhaladott

állapotban volt a betegsége, hogy azon már még a szérum sem segíthetett, de a másik esetén, hol az első 24 órában alkalmaztatott a beoltás, az eredmény igazán bámulatos volt. A beoltás után pár órával a láz azonnal alászállt s a javulás gyorsan beállt. A gyermek már veszélyen kívül van. Meg kell itt jegyeznünk, hogy a másik esetben az eredmény azért nem volt kedvező, mivel a beoltáshoz a baj már nagyon el volt fajulva, a gyermek pedig rendkívül gyenge, satnya volt. De még itt is némi javulás mutatkozott a beoltás után s maga a difteritisz meggyógyult, de a beállott utóhaj folytán következett be a halál. Szükségesnek tartottuk ezt megjegyezni, nehogy valaki e csodaszernek rossz híre keltse.

— Tűz. Pénteken, f. hó 25-én este Kézdi-Polyánban tűz ütött ki, melynek áldozata egy esür lett. A tűz okául gyújtogatást emlegetnek.

— Halálozás. Balog Dánielné sz. György Póli 56 éves korában f. hó 25-én elhunyt. Temetése f. hó 27-én délelőtt leend.

— Halálos ugrás. Gyulafalván tul járt az első erdélyi faipar-résztvénytársaság vonata, hogy tönköt szállítson a gőzfűrészhöz. A Csucsor erdőbéli részen, a hol valami hiba esett a pályatestben, kiugrott a mozdony a vágányból. Mántó József látva a veszedelmet, leugrott a vonatról, de szerencsétlenül, mert a súlyos gép ledült a töltésről s agyonnyomta a szerencsétlent; még kinlódtott egy fél óráig súlyos helyzetében, a mig a szertelen nagy teher agyon nem nyomta.

Farsangi naptár.

Február 2. „Stephanie” monedékház álarcos bálja. Elnök: Dr. Bánffy Zsigmond és Nagy Károlyig.

Február 9. Ev. ref. egyház polgár bálja. Elnök: Kölönte Mózes.

Február 16. Erzsébet árvaleány nevelő intézet társas estélye. Elnökök: Bartok Károlyné, Gábor Péter főszolgabíró.

Február 26. Nőegylet jelmezes estélye. Elnökök: Nagy Ferenczné és Kiss Jenő tanár.

Hirdetések.

Ezen **Horgony-Pain-Expeller** néven is ismeretes, igazán népszerű házi szer most már 25 év óta legjobb fájdalomcsillapító bedörzsolésnek nyenesen bebizonyított közönséget, csuszál, tagszagatásnál stb. nel. A föld összes országában nagy elterjesztést és biztos hatása következtében minden oldalról oly elismerést talált, hogy minden betegnek joggal ajánlható. A

Tinct. capsici comp.
(Horgony-Pain-Expeller)

Kimagasló állását a fájdalomcsillapító bedörzsolések között diadalmasan megtartotta, különféle felbujtás és utánzatok dacára; ez bizonyára a legjobb bizonyíték arra nézve, hogy a közönség s jól meg tudja különböztetni a jót a rosszról.

Hogy értéketlen utánzatot ne kapjunk, becsárulást alkalmával vedjegyünk, a vörös horgonyra figyelendő és minden üveg ezen jegy nélkül, mint nem valódi visszaautasítandó. A gyógyszerboltokban kapható 40 kr., 70 kr. vagy 1 frt. 20 kr. árban üvegenként; **Budapest: Török József** gyógyszerésznél.

Richter-féle gyár Rudolstadtban, Thür.

Kapható ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában Kézdi-Vásárhelyt.

Védjegy.

Védjegy.

Védjegy.

Mária-

czelli

Gyomor-

cseppek

nagyszertűen hatnak gyomor bajknál, nélkülözhetetlen és általánosan ismeretes házi és népszerű.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös lehelet, felfútság, savanyu, felbőffőség, hasmenés, gyomorfégés, felesleges, nyálkaválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörgös szűkülés.

Hatatos gyógyszernek bizonyult fejfájásnál, a menyinyiben ez a gyomortól származott, gyomortulterhelésnél ételekkel és italokkal, giliszták, májbajok és hamorrhoidáknál.

Említett bajoknál a **Máriaczell gyomor-cseppek** évek óta kiti-nőknék bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanusít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr.

Magyarországi főraktár: **Török József** gyógyszerháza Budapest, Király utca 12 sz.

A védjegyet és aláírást tüzetesen tessék megtekinteni! Csak oly cseppeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C. Brády) és ezen szavakkal: „Valódiságát bizonyítom”.

• A Máriaczell gyomor-cseppek valódián kaphatók.

Kézdi-Vásárhelytt Kovács Ferencz gyógyszerészénél.

Villany a mai korszak előmozdítója! Tehát ne mulassza el senki, egy kis áldozat árán, azon kényelmet megszerezni magának, hogy egy villanyos csengőt szobáiba alkalmaztasson s ma-gát a meghülés és ennek követke-zményeitől megóvjja!

Villámhárító és telefonhálózat készítő.

Elvállal mindennemű épület ivergezést

jutányos áron.

BOGDÁN FERENCZ

KÉZDIVÁSÁRHELYT.

A LEGUJABB ÖNMŰKÖDŐ

Watterprof Vászson függönygyár

erdélyi képviselője.

M. kir. államvasutak.

MENETREND.

PREDEÁL—NAGYVÁRAD.

Keleti vonal.

Érvényes 1894. május 1-től.

Á l l o m á s o k	Vegyes vonat	Személy- vonat	Gyors- vonat	Á l l o m á s o k	Vegyes vonat	Személy- vonat	Gyors- vonat
Brassó (vendéglő)	(érk. ind.)	regg. 5.08	este 7.43	d. u. 2.45	Medgyes	ind. regg. 10.55	éjjel 12.45
Botfalv	"	5.39	8.07	Kis-Kapus (vend., elág. Szeb. felé)	(érk. ind.)	11.14	1.00
Földvár	"	5.58	8.23	Tövis (vend., elágazás Arad felé)	(érk. ind.)	11.29	1.18
Magyarós	"	6.17	8.43	Nagy-Enyed	(érk. ind.)	d. u. 1.10	2.49
Apáca	"	6.35	8.57	Kocsárd (vend., elágazás Maros- Vásárhely felé)	(érk. ind.)	1.45	3.42
Köpecz	"	6.54	9.16	Gyéres (elagazás Torda felé)	(érk. ind.)	2.11	4.02
Agostonfalva	"	7.01	9.22	Kolozsvár (vendéglő)	(érk. ind.)	2.56	4.35
Alsó-Rákos	"	7.18	9.38	Nagy-Várad (vendéglő)	(érk. ind.)	3.06	4.47
Homoród	"	7.45	10.02	Budapest	(érk. ind.)	3.43	5.15
Kacsa	"	8.02	10.15			3.53	5.21
Bene	"	8.23	10.36			5.45	regg. 6.47
Erked	"	8.43	10.51			6.14	regg. 7.30
Héjasfalva (elág. Udvarhely felé)	"	9.12	11.16			10.44	11.41
Segesvár (vendéglő)	(érk. ind.)	9.35	11.32			11.04	d. u. 12.23
		9.42	11.39				2.18
Expres-vonat ind. 5 óra 14 p. reggel. Aradon át Brassóból ind. 10 óra 26 p. este, Budapestre ék. 1 26 p., a gyorsvonat d. u. 2 óra 19 perczkor.							
Kézdi-Vásárhely—brassói vasut.							
Kézdi-Vásárhely	indul reggel	4.00	délelőtt 10.30	délután 2.45	Brassó	ind. reggel	4.50
Imecsfalva		4.17	10.43	3.02	Szász-Hermány	reggel	5.09
Páva-Zabola		4.34	10.56	3.19	Práizmár		5.35
Kovászna		4.45	11.13	3.51	Kökös		5.50
Barátos		5.18	11.29	4.16	Uzon		6.07
Nagy-Borosnyó		5.35	11.42	4.35	Kilyen		6.23
Eresztevény		5.55	11.59	4.56	Sepsi-Szentgyörgy		6.49
Sepsi-Szentgyörgy		6.35	d. u. 12.29	5.36	Eresztevény		7.16
Kilyen		6.45	12.37	5.46	Nagy-Borosnyó		7.37
Uzon		7.00	12.50	6.02	Barátos		8.06
Kökös		1.14	1.00	6.15	Kovászna		8.33
Práizmár		7.41	1.20	6.42	Páva-Zabola		8.46
Szász-Hermány		8.01	1.36	7.02	Imecsfalva		9.01
Brassó	érk.	8.19	1.50	7.20	Kézdi-Vásárhely	érk.	9.19
							1.26
							este 6.36

Kézdi-Vásárhely ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdája.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.